

ÉRV Program, ÉRV Regiszter

Védett erek, életek – szűrés, orvosi nyomon követés, célérték elérésére törekvő kezelés

A perifériás érbetegség már a tünetmentes állapotban is jól diagnosztizálható egy igen egyszerű, teljesen fájdalommentes vizsgálattal (az úgynevezett boka/kar index méréssel), amihez a „Doppler” mérőkészülék mellett csak figyelemre, előrelátásra van szükség. A gondos orvosi ellátás ugyanakkor e téren is népszerűségi szintű betegségmegelőzési értékkel bír, mondja Dr. Kiss István, az Ereink Védelmében (röviden ÉRV) Program MHT koordinátora (a Szt. Imre Kórház Nefrológia-Hipertónia profil vezetője). Az immár 55 ezer beteg szűrése nyomán nyert adatokra épülő ÉRV Regiszter egyértelműen igazolja a program értékét. Aktuálisan jellemző mintát mutat a kockázattal élőkről, az ország egyes régiói közötti nagy különbségekről, s egyben azt is igazolja, milyen szoros az összefüggés a KSH közölte szívhalál adatsor és az adott térségben mért perifériás kórok rizikója között.

Az erek beszűkülésével járó, leginkább az alsó végtag verőereiben jelentkező perifériás érbetegség az általános érrelmeszesedés egyik megjelenési formája. Mivel sokáig tünetmentes maradhat, e téren különösen fontos az előrejelzés! Amikor a keringés romlása érezhető tünetet ad az alsó végtagban (járáskor a vádliban, combban fellépő görcs, fáradtság-, nehézségérzés, fájdalom), már késő lehet, hiszen ekkor már megindult az erek károsodása.

Az érszűkület hazánkban mintegy 400 ezer embert érint. Fokozott veszélyben élnek mindazok, akiknek magas a vérnyomásuk, a koleszterinszintjük, cukorbetegség és/vagy dohányoznak, illetve ahol a családban gyakori az érbetegség. Az említettek körében kétszer nagyobb a szívinfarktus, az agyi keringési zavar kockázata. Felismerés és kezelés nélkül közel harmaduk 5 éven belül meghalhat. Mindennek ismeretében különösen lehangoló tény, hogy a perifériás érbetegség és a szívhalál közötti összefüggést nem ismerik a laikusok, sőt, gyakran még az orvosok sem veszik komolyan. Egy angliai vizsgálat halálozási adatai elemzéséből kiderült, sok ismert angiológiai eltérést figyelmen kívül hagytak, holott a kezelés befolyásolhatta volna a végkifejletet. Óvja tehát magát a beteg, kérje ő a boka/kar index mérést – hangzik az ÉRV Program koordinátorának üzenete, ugyanis a „szorosan” követett beteg adatai jó eredményeket mutatnak.

Az említett mérés a boka magasságában, illetve a felkaron mért szisztolés vérnyomás hányadosát adja – ami a perifériás érbetegség diagnosztikájának megbízható alapja.

Az eddigi eredmények szerint a vizsgálat nagyon jól jelzi (diagnosztizálja), előrejelzi (prognosztizálja) a hazánkban vezető halálozási oknak számító szív-érrendszeri betegségeket.

A program azt a célt szolgálja, hogy felderítse a még tünetmentes perifériás érbetegeket, hogy ezáltal csökkenthesse a később előforduló feltűnően magas szív-érrendszeri halálozási arányt. Ami az adatokat illeti: a programba vont betegek 14%-ánál egyértelműen kimutatható volt a perifériás érbetegség, és további 15,6%-nál megfigyelhető volt az érszűkület kialakulásának lehetősége.

Az ÉRV Programba jutás feltételei között szerepelt: alsó végtagi panasz, 50 év alattiaknál a cukorbetegség mellett legalább még egy rizikótényező 50-69 között egy ismert kockázati elem (magas vérnyomás, magas vérzsír szint, cukorbetegség, családi hajlam). A 70 felettieket automatikusan szűrték. A kontrollvizsgálatok megmutatták, a beavatkozás hatására évi 2-3 higanymilliméterre csökkenthető a vérnyomás. Általános tapasztalat, hogy ezzel az egyszerű szűréssel is rá lehet ébreszteni az egyént a veszélyeztetettségére. Figyelmeztetés után a gyógyszeresedés megbízhatóbb lesz, jobban képes saját erőből változtatni életmódján, nő az egészségtudatossága.

A boka/kar index mérési értéke tehát megbízhatóan jelzi a kockázat nagyságát. A Magyar Kardiovaszkuláris Terápiás Konszenzus Konferencia egyértelműen megerősítette a módszer helyességét, értékét. Cél, hogy minél több családorvosi praxisban, minél szélesebb körben, akár tömegméretűen folytatódjon a szűrés. A program kiterjesztéseként hozta létre a Magyar Hypertonia illetve a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság a regiszter programot, azért, hogy a szakértők hiteles képet kapjanak a hazánkban lévő érintett betegek számáról, arányáról, valós egészségi állapotáról.

A szűrési vizsgálatba vontak száma az elmúlt fél évben megduplázódott. A szeptember 15.-ei adat szerint 180 családorvos 35 792 adatlapot adott le. A bevontak közel 60%-a nő, átlagéletkoruk 60 év. 17,3%-uknál egyértelműen diagnosztizálni lehetett a perifériás érbetegséget, minden ötödiknél pedig határértéken lévő eredmények születtek. Ez a nagy arány mutatja, mekkora szükség van erre a vizsgálatra. A 75 felettieknél a betegség előfordulása férfiaknál 31, nőknél 23%, de a kiszűrt 50 alattiaknál is már közel 10 százalék volt.

Az „ÉRV Regiszter”-hez a beavogatás 2008-ban lezárult, angiológiai szakasszisztens képzés indult (a nővérektől azt várják, hogy heti 2 beteget lássanak el a 10-15 perc alatt elvégezhető szűrővizsgálat során), begyűjtötték az elektronikus adatlapokat. A program zárását, értékelését 2013-ra tervezik. A vizsgálat eddigi eredményeit Dr. Farkas Katalin, az ÉRV Regiszter program vezetője (Szt. Imre Kórház Angiológiai profil vezető főorvos) nemrég egy európai eseményen ismertette. A Nemzetközi Angiológiai Unió, 19. EuroChap kongresszusán nagy szakmai sikert aratott az ÉRV Program és az ennek nyomán készülő ÉRV Regiszter.

Fazekas Erzsébet